
POSUDEK
K DIZERTAČNÍ PRÁCI „EVROPSKÉ PATENTOVÉ SOUDNICTVÍ“

JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

Zpracovatel dizertační práce: Mgr. Jitka HOLÁ
Školitel: Doc. JUDr. Pavel SVOBODA, Ph.D., D.E.A.

Téma patentů jednotně regulovaných na úrovni Evropské unie, potažmo speciálního unijního soudního systému k řešení sporů vznikajících z takových patentů, se po desítkách let diskuzí vedoucích z jedné slepé uličky do druhé může zdát spíše únavné, než aktuální. Opak je patrně pravdou. Zejména s ohledem na vyjasnění daná Soudní dvorem v posudku 1/09¹ k návrhu Dohody o Soudu pro evropské patenty a patenty Společenství, a navazujícím vypracováním návrhu Dohody o Jednotném patentovém soudu, stojí Unie patrně blíže skutečnému přijetí právní regulace oblasti celounijního patentového soudnictví, než kdykoli před tím. Příslib v tomto ohledu dávají i stanoviska generálního advokáta Bota ve věcech C-146/13² a C-147/13³ Španělsko proti Evropskému parlamentu a Radě, kterými Španělsko zpochybnilo dvě související nařízení Rady provádějící posílenou spolupráci v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany.

Posuzovaná práce vstupuje do takto načrtnutého kontextu a na základě všech předchozích neúspěšných pokusů analyzuje aktuální návrh Dohody o Jednotném patentovém soudu. Podstatnou část práce tvoří právě popis a posouzení předcházejících snah o jednotnou úpravu patentové ochrany, včetně ochrany soudní, v rámci unijního právního prostoru – takový přístup je pro pochopení aktuálního návrhu nejenom vhodný, ale podle názoru autora posudku jediný možný. Návrh Dohody o Jednotném patentovém

¹ ECLI:EU:C:2011:123.

² Stanovisko GA Bota ve věci Španělsko proti Radě, C-146/13, ECLI:EU:C:2014:2380, zejména část E stanoviska, body 140 a násl.

³ Stanovisko GA Bota ve věci Španělsko proti Radě, C-147/13, ECLI:EU:C:2014:2381.

soudu jednoduše nelze pochopit bez znalosti předchozích neuskutečněných návrhů, zejména bez znalosti již uvedeného návrhu Dohody o Soudu pro evropské patenty a patenty Společenství a posudku Soudního dvora 1/09, který shledal neslučitelnost tohoto návrhu s unijním právem. Podstatné pro celkové hodnocení práce je, že autorka nejen do hloubky analyzuje jednotlivé prvky předchozích neuskutečněných návrhů, ale výsledky tohoto rozboru pak skutečně používá při hodnocení aktuálního návrhu Dohody o Jednotném patentovém soudu. Tím práce poskytuje cenné úvahy, které mohou být využitelné v budoucnu při výkladu Dohody, vstoupí-li v platnost.

Z hlediska formálního je práce v rozsahu 205 stran (bez povinných a obrazových příloh) přehledně a logicky rozčleněna do čtyř částí, z nichž jádro tvoří kapitoly 3 a 4 a splňuje všechny náležitosti kladené na předmětný typ prací.

Z hlediska věcného by autor posudku rád učinil několik konkrétních poznámek, zejména za účelem jejich případného využití při publikaci práce pro širší právnickou veřejnost, kterou lze vřele doporučit:

1/ Na s. 38 práce autorka uvádí, že *„není zcela efektivní řešit problematiku jednotného výkladu pojmu patentovatelnosti či rozsahu patentu pomocí předběžných otázek předkládaných Soudnímu dvoru, a to zejména s ohledem na časovou náročnost řízení“*. Uvedené konstatování by ovšem v zásadě mohlo platit pro jakoukoli oblast práva; navíc existují oblasti, jako např. otázky rodičovské péče či situace osob v detenci, které nepochybně vykazují větší míru naléhavosti co do jejich řešení, a přesto jsou předmětem řízení o předběžné otázce (byť s možností jejich řešení ve zrychleném řízení či v řízení z důvodů naléhavosti). Ostatně, sama Dohoda o Jednotném patentovém soudu ve svém čl. 38 pokládání předběžných otázek Soudnímu dvoru předpokládá (a v kontextu unijního práva nelze ani postupovat jinak, jak uvádí posudek 1/09).

2/ Na s. 120 práce autorka v zásadě uvádí, že stávající mechanismy unijního práva směřující k jeho skutečnému vymožení, jako řízení o porušení

povinnosti či odpovědnost za škodu způsobenou nesprávnou aplikací unijního práva, včetně opomenutí předložit předběžnou otázku, jsou do značné míry pouze iluzorní. To je nepochybně do značné míry pravda. Na druhou stranu vnitrostátní právo samo umožňuje v řadě ohledů posílit tyto nástroje do té míry, že se stanou reálně funkčními. Ve vztahu k poslední jmenovanému problému opomenutí povinnosti předložit předběžnou otázku tak Ústavní soud ČR konstantně judikuje porušení práva na spravedlivý proces (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2782/14).

3/ Na s. 138 až 141 si autorka klade velmi zajímavou otázku, zda členské státy mohou samy bez EU uzavřít mezi sebou dohodu, která se nicméně může dotýkat existujících unijních pravidel, jako je např. nařízení Brusel I (či s nimi dokonce být v rozporu, jak autorka správně uvádí). V této souvislosti vyjadřuje autorka domněnku, podle které může mít vyloučení EU z dohody „za cíl vyhnout se možnému přezkumu dohody (formou posudku dle čl. 218 odst. 11 SFEU)“. Autor posudku si je vědom, že sám generální advokát Bot ve svém posudku ve věci Španělsko proti Evropskému parlamentu a Radě (C-146/13) v této souvislosti uvádí: „*Je sice pravda, že Španělské království nemohlo v souvislosti se zamýšlenou Dohodou o JPS využít postupu k vyžádání si posudku, upraveného v čl. 218 odst. 11 SFEU. Tento postup se nemohl na takovou dohodu mezi členskými státy uplatnit, neboť posudek Soudního dvora lze získat pouze tehdy, pokud se jedná o slučitelnost zamýšlené dohody, jejíž stranou je Unie, se Smlouvami.*“ (bod 161 stanoviska). Viděno optikou nedávného posudku ve věci 1/13⁴ si ovšem autor posudku klade otázku, zda by Soudní dvůr skutečně odmítl žádost o posudek, který by se týkal v jádru otázky kompetence členských států takovou dohodu uzavřít – rubem takové kompetence je totiž vždy logicky případná pravomoc EU takovou dohodu uzavřít, resp. otázka výlučnosti EU k takovému postupu, byť v daný okamžik Unie ve skutečnosti sama takovou dohodu nemá v úmyslu sjednat (jako tomu bylo právě ve věci posudku 1/13).

⁴ ECLI:EU:C:2014:2303.

Z výše uvedených důvodů hodnotí autor posudku práci vysoko a doporučuje ji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu dizertačních prací.

V jejím rámci by se autorka mohla zaměřit na otázku výhodnosti jednotné patentové ochrany pro státy s relativně malým počtem patentů, jako je Česká republika, potažmo na související otázku zachování práv jednotlivců, jak ji autorka zmiňuje na s. 195 práce, a to mj. s ohledem na závěry generálního advokáta Bota ve výše zmiňovaném řízení Španělsko proti Evropskému parlamentu a Radě (C-147/13) k otázce překladů patentů do omezeného počtu jazyků.

V Praze dne 12. prosince 2014

Handwritten signature of Martina Štelek in black ink.